

RENTABILITEIT VAN HET KWEKERSBEDRIJF IN DE  
BLOEMBOLLENSTREEK EN ANNA-PAULOWNA/BREEZAND

Voorlopige berekening  
1959

Rapport No.353

L1  
353 B



Landbouw-Economisch Instituut  
Afdeling Tuinbouw

93427

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Woord vooraf	3
1. Doel en werkwijze	4
2. De steekproef	4
3. De groepering van de bedrijven	4
4. De resultaten	5
5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit	8
6. De kosten en opbrengsten per $rr^2$	8
7. De opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten per $rr^2$	9
8. Het gezinsinkomen gemiddeld per ondernemer	10
9. Het verloop van de rentabiliteit van 1954 t/m 1959	11
Bijlagen	13

WOORD VOORAF

In het kader van de algemene opdracht jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken geven wij hiermede een voorlopig beeld van de financiële resultaten over 1959 van het kwekersbedrijf in de Bloembollenstreek en in Anna-Paulowna/Breezand.

Dit rapport vormt het vijfde in de reeks rentabiliteitsrapporten die dit jaar wordt uitgebracht. De definitieve resultaten zullen in 1961, tezamen met die van andere onderzochte centra, in één rapport worden gepubliceerd.

Er zij uitdrukkelijk op gewezen, dat dit rapport slechts betrekking heeft op het kwekersbedrijf. Voor zover nog handel in deze bedrijven plaatsheeft, is dit te verwaarlozen. De z.g. exportbedrijven waarin naast het kweken van bloembollen ook handel in deze produkten wordt gedreven, zijn niet in het onderzoek betrokken.

Het gebied Anna-Paulowna/Breezand is, na een onderbreking van enige jaren, wederom in het onderzoek opgenomen. De steekproef voor de Bloembollenstreek werd op basis van recente gegevens van de landbouwtelling van het C.B.S., herzien.

Het rapport is samengesteld op de afdeling Tuinbouw door W.Maas, onder leiding van A.Holkamp.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, juni 1960

( Prof.Dr.A.Kraal )

## 1. Doel en werkwijze

Het doel van dit onderzoek is een inzicht te verkrijgen in de financiële resultaten van de bloembollenteelt in het kwekersbedrijf in de Bloembollenstreek en Anna-Paulowna/Breezand.

In dit rapport zijn de resultaten over het kalenderjaar 1959 op basis van een voorlopige berekening weergegeven. De definitieve cijfers, voor de berekening waarvan moet worden gewacht op het beschikbaar komen van de jaarcijfers van de boekhoudingen, zullen in 1961 worden gerapporteerd.

De cijfers zijn verkregen door middel van een steekproef uit de kwekersbedrijven, gevestigd in de gemeenten Bennebroek, Hillegom, Lisse, Sassenheim, Voorhout, Noordwijk, Noordwijkerhout en Anna-Paulowna. Buiten beschouwing gelaten zijn bedrijven, die een onvoldoende arbeidstaak voor één man opleveren, alsmede met andere takken van bedrijf gemengde bedrijven.

De opbrengsten zijn ontleend aan boeken en bescheiden van de kwekers, terwijl de kosten in overleg met hen zijn begroot.

Een nadere toelichting van de gevolgde werkwijze treft men aan in bijlage 11. In deze bijlage is ook een verklaring gegeven van de in het rapport gebezigde begrippen en kengetallen.

## 2. De steekproef

De in dit rapport opgenomen cijfers hebben betrekking op in totaal 112 bedrijven.

De Bloembollenstreek is met 74, het gebied Anna-Paulowna/Breezand met 38 bedrijven in het onderzoek betrokken. Voor beide gebieden vormen deze aantallen 10% van het - boven omschreven - universum.

De keuze van de bedrijven is geschied met inachtneming van de, blijkens de landbouwtelling 1957 bestaande verhoudingen van het aantal bedrijven terzake van:

- a. de geteelde gewassen;
- b. de bedrijfsgrootte;
- c. de gemeente van vestiging.

Overigens is de keuze geheel willekeurig verricht, zij het met de beperking dat gekozen werd uit de klantenkring van een 14-tal tot medewerking aan dit onderzoek aangezochte administratiekantoren.

## 3. De groepering van de bedrijven

De bedrijven zijn ingedeeld naar bedrijfstypen. De criteria voor deze indeling zijn, door de sterk afwijkende samenstelling van de bloembollenkraan voor, beide gebieden verschillend. De hieronder vermelde percentages hebben betrekking op de met bloembollen beteelde oppervlakte.

	<u>Aantal bedrijven</u>	
<u>De Bloembollenstreek</u>		
Meer dan 10% hyacinten	20	
Overige bedrijven waarvan:		
meer dan 50% tulpen	15	
minder dan 50% tulpen	39	74
<u>Anna-Paulowna/Breezand</u>		
Meer dan 50% hoofdsorten <sup>1)</sup>	23	
Minder dan 50% hoofdsorten <sup>1)</sup>	15	38
		<u>112</u>

1) Hyacinten, tulpen en narcissen.

#### 4. De resultaten

De voorlopige resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in de bijlagen 1 t/m 5 (de Bloembollenstreek) en 6 t/m 10 (Anna-Paulowna/Breezand).

In de bijlagen 1 en 6 zijn respectievelijk het grondgebruik en de arbeidsbezetting, in de bijlagen 2 en 7 de kosten, de opbrengsten en het netto-overschot gemiddeld per bedrijf weergegeven, alsook de kengetallen, door middel waarvan de rentabiliteit en het inkomen tot uitdrukking zijn gebracht.

In tabel 1a is een samenvatting gegeven van de cijfers uit de bijlagen 1 en 2 (de Bloembollenstreek) en 6 en 7 (Anna-Paulowna/Breezand).

In tabel 1 b zijn deze samengevatte cijfers per subgroep tot uitdrukking gebracht.

De groep van bedrijven in Anna-Paulowna/Breezand met meer dan 50% hoofdsoorten is alleen in deze tabel gesplitst in 7 bedrijven met en 16 bedrijven zonder hyacinten. Gezien het verschillend karakter van deze bedrijven is een dergelijke onderscheiding ongetwijfeld zinvol. Door het geringe aantal bedrijven van de groep met hyacinten voldoet het cijfergemiddelde echter niet aan redelijke eisen die aan een statistische bewerking gesteld mogen worden ter verkrijging van een representatief beeld van de rentabiliteit. De splitsing is in verband daarmee niet doorgevoerd in de overige tabellen en bijlagen.

Tabel 1 a

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN OVER 1959 GEMIDDELD  
PER BEDRIJF

	Bloembollen- streek	Anna-Paulowna/ Breezand
Aantal bedrijven	74	38
Oppervlakte bloembollenkraam in aren:	171	189
waarvan % hyacinten	11	6
% tulpen	42	32
% narcissen	26	18
% bijgoed	21	44
Oppervlakte contractteelt voor derden in aren	3	19
Arbeidsbezetting in manjaren	2,8	2,4
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen <sup>1)</sup>	93000	77000
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen per manjaar arbeidsbezetting	34000	33000
Opbrengsten:		
bloembollen	36800	35100
Overige opbrengsten	2200	3600
Totaal	39000	38700
Kosten	27200	24200
Netto-overschot	11800	14500
<u>Netto-overschot:</u>		
per f.100,- kosten	43	60
per m <sup>2</sup> bollenteelt <sup>2)</sup>	10	10
per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	13	19
per manjaar arbeidsbezetting	4300	6200
Arbeidsinkomen per manjaar	9200	11000
Gezinsinkomen per ondernemer	16800	22000

1) Exclusief waarde teeltvergunning.

2) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN OVER 1959, GEMIDDELD PER BEDRIJF  
(indeling per subgroep)

	Bloembollenstreek			Anna-Paulowna/Breezand			minder dan 50% hoofd- soorten
	bedrijven met meer dan 10% hyacinten	meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen	meer dan 50% hoofds.	bedrijven met		
					bedrijven met hyacinten	waarvan zonder hyacinten	
Aantal bedrijven	20	15	39	23	7	16	15
Oppervlakte bloembollenkraam in aren: waarvan % hyacinten	242	127	152	214	261	193	150
% tulpen	27	1	1	9	25	0	-
% narcissen	40	59	38	37	35	38	21
% bijgoed	19	34	30	22	24	22	8
	14	6	31	32	16	40	71
Oppervlakte contractteelt voor derden in aren	1	7	3	17	17	17	21
Arbeidsbezetting in manjaren	4,1	2,2	2,3	2,7	3,3	2,5	1,8
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen <sup>1)</sup>	148000	82000	69000	94000	131000	77000	52000
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen per manjaar arbeidsbezetting	37000	37000	30000	34000	40000	31000	29000
Opbrengsten: bloembollen	62900	30300	26000	44400	62900	36300	20800
overige opbrengsten	3100	1800	1800	3400	3800	3300	3900
totaal	66000	32100	27800	47800	66700	39600	24700
Kosten	42600	22900	21000	28500	36700	24900	17600
Netto-overschot	23400	9200	6800	19300	30000	14700	7100
Netto-overschot: per f.100,- kosten	55	40	32	68	82	59	40
per f.100,- kosten 2)	14	10	6	12	15	10	6
per f.100,- gemiddeld geïnv.vermogen	16	11	10	21	23	19	14
per manjaar arbeidsbezetting	5800	4100	3000	7100	9200	5900	4000
Arbeidsinkomen per manjaar	10800	9300	7800	12000	14100	10700	8700
Gezinsinkomen per ondernemer	23700	15300	13100	26300	36000	22300	14800

1) Exclusief waarde teeltvergunning.

2) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit

In de bijlagen 3 en 8 is de spreiding van de gemiddelde rentabiliteit, voorgesteld door het netto-overschot per f.100,- kosten, grafisch weergegeven. Bij deze weergave van de verdeling van de bedrijven over de diverse rentabiliteitsklassen is rekening gehouden met de grootte van de bedrijven. De grotere bedrijven zijn nl. van de kleinere bedrijven onderscheiden door een verschillende arcering van de vakjes waardoor de bedrijven in de grafieken zijn voorgesteld.

In tabel 2 is de spreiding op summiere wijze tot uitdrukking gebracht.

Tabel 2

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f.100,- KOSTEN  
(aantal bedrijven verlies- of winstgevend)

Percentage van de kosten	Bloembollenstreek				Anna-Paulowna/Breezand		
	alle bedrijven	bedrijven met meer dan 10% hyacinten	overige bedrijven		alle bedrijven	bedrijven met	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen		meer dan 50% hoofdsoorten	minder dan 50% hoofdsoorten
<u>Negatief:</u>							
meer dan 20	3	-	-	3	-	-	-
20 - 0	4	-	2	2	3	1	2
totaalverliesgevend	7	-	2	5	3	1	2
<u>Positief:</u>							
0 - 20	14	1	4	9	7	3	4
20- 40	18	4	4	10	7	3	4
40- 60	21	8	3	10	9	5	4
60- 80	8	6	-	2	4	4	-
80-100	4	-	2	2	3	3	-
meer dan 100	2	1	-	1	5	4	1
Totaalwinstgevend	67	20	13	34	35	22	13

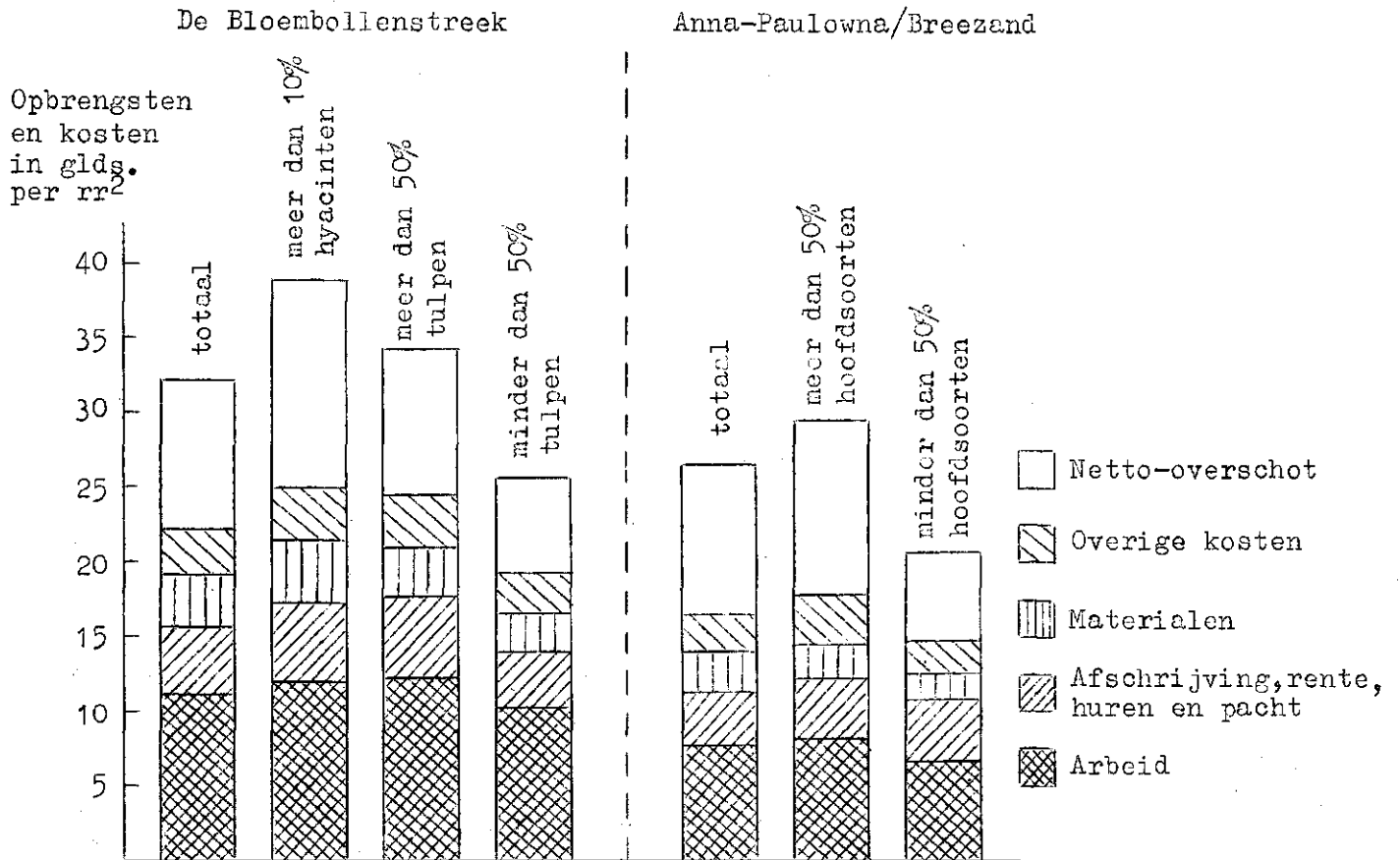
6. De kosten en opbrengsten per rr2

In verband met de vrij grote verschillen welke in het niveau van kosten en opbrengsten tussen de beide gebieden blijken te bestaan, zijn de kosten en de opbrengsten van de onderscheiden groepen van bedrijven in grafiek 1 per eenheid van oppervlakte (1 rr<sup>2</sup> bollenkraam, incl. contractteelt voor derden) in beeld gebracht. De kosten zijn hierbij naar kostensoorten onderscheiden. De verschillen blijken voornamelijk betrekking te hebben op de arbeidskosten. In "de Noord" zijn deze o.m. als gevolg van het verschil in teeltschema en teeltwijze (o.a. veel teelt op de lange regel) per eenheid van oppervlakte aanmerkelijk lager dan in "de Zuid".



Grafiek 1

DE KOSTEN EN OPBRENGSTEN PER RR<sup>2</sup>



7. De opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten per rr<sup>2</sup>

De opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten zijn in tabel 3 per rr<sup>2</sup> bollenteelt tot uitdrukking gebracht. Deze opbrengsten hebben uitsluitend betrekking op de eigen bollenkraam. De opbrengsten van voor derden op contract geteelde bloembollen zijn hierin dus niet begrepen.

Tabel 3

DE OPBRENGSTEN OVER 1959 UITGEDRUKT IN GLDS. PER RR<sup>2</sup> BLOEMBOLLENTEELT

	To- taal	Hya- cinten	Tul- pen	Nar- cissen	Kro- kussen	Gladi- olen	Iris- sen	Ane- monen
<u>De Bloembollenstreek</u>								
Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	37,- (20)	52,- (20)	40,- (20)	25,- (19)	16,- (7)	15,- (12)		
Overige bedrijven waarvan: meer dan 50% tulpen	34,- (15)	-	39,- (15)	28,- (14)				
minder dan 50% tulpen	24,- (39)	-	33,- (37)	26,- (36)	16,- (17)	11,- (26)		
Totaal	31,- (74)	52,- (22)	37,- (72)	26,- (69)	16,- (26)	12,- (39)		
<u>Anna-Paulowna/Breezand</u>								
Bedrijven met: meer dan 50% hoofdsoorten	30,- (23)	50,- (7)	33,- (22)	27,- (19)	29,- (15)	15,- (11)	27,- (10)	16,- (4)
minder dan 50% hoofdsoorten	20,- (15)	-	27,- (13)	23,- (5)	24,- (9)	15,- (12)	30,- (10)	13,- (7)
Totaal	27,- (38)	50,- (7)	32,- (35)	27,- (24)	27,- (24)	15,- (23)	28,- (20)	14,- (11)

tussen haakjes: aantal bedrijven

8. Het gezinsinkomen gemiddeld per ondernemer

Voor de samenstelling van het gezinsinkomen dat gemiddeld per ondernemer uit het bedrijf - volgens deze voorlopige berekening - werd verkregen, raadplege men de bijlagen 4 en 9. De spreiding van dit gezinsinkomen is in tabel 4 tot uitdrukking gebracht.

SPREIDING VAN HET GEZINSINKOMEN  
( aantal ondernemers per inkomensklasse)

	De bloembollenstreek			Anna-Paulowna/Breezand			
	alle be- drij- ven	bedrij- ven met meer dan 10 % hy- acinten	overige bedr. meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen	alle be- drijven	bedrijven met meer dan 50% hoofd- soorten	minder dan 50% hoofd- soorten
Aantal bedrijven	74	20	15	39	38	23	15
Inkomensklasse:							
minder dan f.2500,-	1			1			
f. 2500,- - f. 5000,-	4		2	2	1		1
f. 5000,- - f. 7500,-	10		1	9	5	1	4
f. 7500,- - f.10000,-	13	2	2	9	5	2	3
f.10000,- - f.15000,-	29	5	9	15	11	6	5
f.15000,- - f.25000,-	25	14	2	9	11	9	2
meer dan f.25000,-	17	10	2	5	10	9	1
Aantal ondernemers	99	31	18	50	43	27	16

9. Het verloop van de rentabiliteit van 1954 t/m 1959

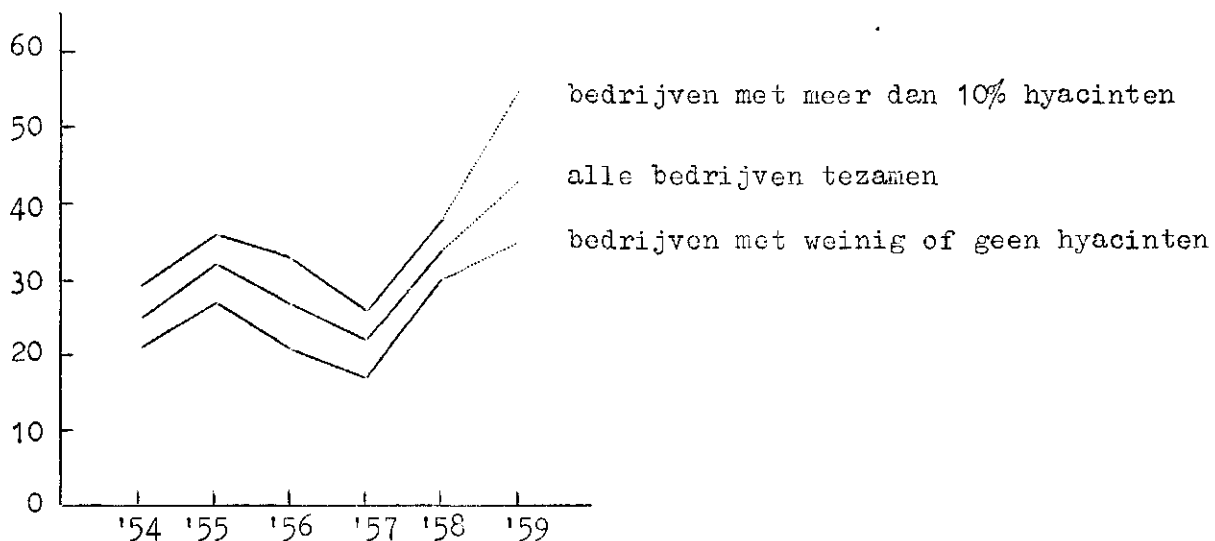
De rentabiliteitsontwikkeling in de laatste zes jaar is in grafiek 2 voor de belangrijkste groepen van bedrijven in beeld gebracht. De weergave heeft alleen betrekking op de ontwikkeling in de Bloembollenstreek.

Het gebied Anna-Paulowna/Breezand is namelijk eerst met ingang van 1958 (wederom, na een onderbreking van zeven jaren) in het onderzoek betrokken, zodat voor dit gebied niet kon worden beschikt over gegevens van voorgaande jaren.

Grafiek 2

DE ONTWIKKELING VAN DE RENTABILITEIT  
IN DE JAREN 1954 T/M 1959  
(Bloembollenstreek)

Netto-overschot  
per f.100,-kosten



BIJLAGEN

OVERZICHT VAN HET GRONDGEBRUIK EN DE ARBEIDSBEZETTING IN 1959,  
GEMIDDELD PER BEDRIJF

	Alle be- drijven	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	15	39
Hyacinten	18	66	1	1
Tulpen	72	97	75	58
Narcissen	45	46	43	45
Krokussen	8	7	3	10
Gladiolen	23	22	3	31
Overig bijgoed	5	4	2	7
Totale bloembollenkraam	171	242	127	152
Contractteelt voor derden	3	1	7	3
Groente(incl. leegland en groenbem.)	10	15	7	8
Akkerbouw en grasland	6	-	21	2
Verhuurd aan derden <sup>1)</sup>	32	45	39	22
Erf, blijvende paden, water, enz.	34	58	28	25
Totaalkadastraal	256	361	229	212
Waarvan: eigendom	138	257	145	74
gepacht	118	104	84	138
Aantal ondernemers per bedrijf	1,34	1,55	1,20	1,28
arbeid van de ondernemer(s)	1,34	1,47	1,17	1,34
arbeid van gezinsleden	0,27	0,29	0,20	0,29
arbeid van vast personeel	0,87	1,88	0,48	0,51
arbeid van los personeel	0,28	0,42	0,36	0,17
totale arbeidsbezetting	2,76	4,06	2,21	2,31
Arbeid door ondernemers en gezins- leden (in %)	58	43	62	71

In man-  
jaren

1) Deze oppervlakte is grotendeels verhuurd aan bloembollenkwekers die deel uitmaken van het universum van dit rentabiliteitsonderzoek. Hierdoor kunnen dubbelstellingen ontstaan als gevolg waarvan de vermelde kadastrale oppervlakte te hoog zou worden voorgesteld. Door gebrek aan gegevens konden deze eventuele correcties echter niet worden doorgevoerd.

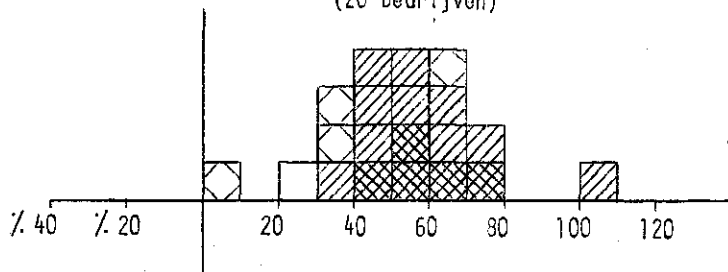
OVERZICHT VAN DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1959  
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

	Totaal	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	15	39
Omzet in %	100	46	17	37
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	93000	148000	82000	69000
<u>Kosten</u>				
Afschrijvingen	1200	2200	1000	800
Huren en pacht	1100	1100	800	1200
Rente	3200	5500	3000	2000
Arbeid betaald personeel	5600	11600	4600	2800
Id. ondernemers en gezinsleden	8100	8800	6900	8300
Materialen	4200	7500	3000	3000
Diensten v.derden en overige kosten	3800	5900	3600	2900
Totaal	27200	42600	22900	21000
<u>Opbrengsten</u>				
Bloembollen (verkopen % inkopen)	32700	54300	27100	23800
Aanwas plantopstand	4100	8600	3200	2200
Overige opbrengsten (bloemenverkoop, huren, werk v.derden, enz.)	2200	3100	1800	1800
Totaal	39000	66000	32100	27800
Netto-overschot	11800	23400	9200	6800
<u>Kengetallen</u>				
<u>Netto-overschot</u>				
per f.100,- kosten	43	55	40	32
per rr <sup>2</sup> bollenteelt 1)	10	14	10	6
per f.100,- gemiddeld geïnv.vermogen	13	16	11	10
per manjaar arbeidsbezetting	4300	5800	4100	3000
Arbeidsinkomen per manjaar	9200	10800	9300	7800
Gezinsinkomen per ondernemer	16800	23700	15300	13100

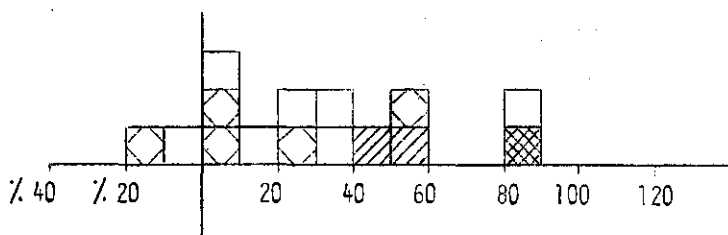
1) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN  
 MET AANDUIDING VAN DE GROOTTEKLASSE PER BEDRIJF  
 (elk vakje stelt een bedrijf voor)

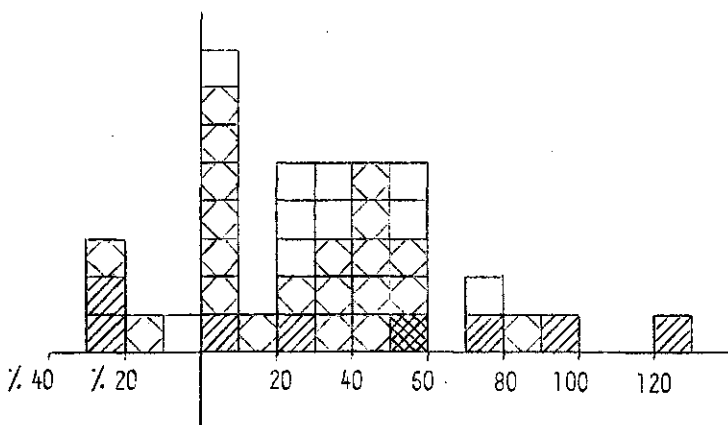
Meer dan 10% hyacinthen  
 (20 bedrijven)



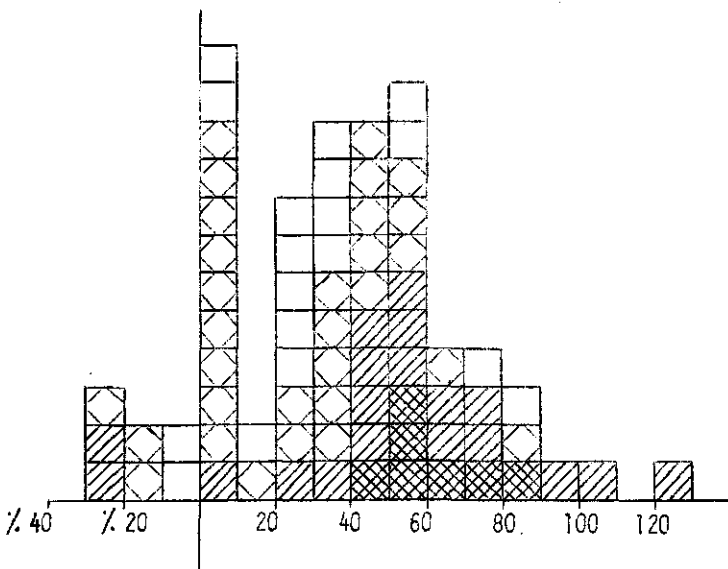
Meer dan 50% tulpen  
 (15 bedrijven)







Minder dan 50% tulpen  
 (39 bedrijven)



Alle bedrijven tezamen  
 (74 bedrijven)



-  kosten < f.15000,- per bedrijf
-  kosten f.15000,- - f.25000,- per bedrijf
-  kosten f.25000,- - f.50000,- per bedrijf
-  kosten > f.50000,- per bedrijf

Netto-overschot per f.100,- kosten

De bloembollenstreek

Bijlage 4

OVERZICHT VAN HET GEZINSINKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1959  
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Totaal	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	15	39
Aantal ondernemers	99	31	18	50
Netto-overschot	8800	15100	7600	5300
Handenarbeid ondernemer	5200	4900	5100	5400
Rente meer berekend dan betaald	1900	2900	2000	1300
Inkomen van de ondernemer uit het bedrijf	15900	22900	14700	12000
Handenarbeid gezinsleden	900	800	600	1100
Gezinsinkomen uit het bedrijf	16800	23700	15300	13100



DE SAMENSTELLING VAN DE TOTALE HYACINTEN-, TULPEN- EN NARCISSENKRAAM  
OPPLANT NAJAAR 1959

Hyacinten		Tulpen		Narcissen	
Groep	%	Groep	%	Groep	%
Enkel rood en rose	51	Triumph	28	Trompet	46
Enkel wit	21	Mendel	14	Grootkronige	27
Enkel blauw	24	Enkele vroege	14	Kleinkronige	6
Enkel geel	3	Darwin	9	Dubbele	8
Enkel paars	1	Botanische	8	Tazetta	7
Diversen	0	Dubbele vroege	7	Poëticus	3
		Enkele late	4	Triandus	1
		Darwin-hybride	7	Diversen	2
		Parkiet	3		
		Dubbele late	2		
		Breeder	1		
		Rembrandt	1		
		Leliebloemige	1		
		Diversen	1		
	100		100		100
Totaal in %	14		52		34

OVERZICHT VAN HET GRONDGEBRUIK EN DE ARBEIDSBEZETTING IN 1959,  
GEMIDDELD PER BEDRIJF

	Alle bedrijven	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofdsorten	minder dan 50% hoofdsorten
Aantal bedrijven	38	23	15
	are	are	are
Hyacinten	12	19	-
Tulpen	60	79	32
Narcissen	34	48	12
Krokussen	18	21	13
Gladiolen	26	17	40
Irissen	19	17	23
Anemonen	11	7	17
Overig bijgoed	9	6	13
Totale bloembollenkraam	189	214	150
Contractteelt voor derden	19	17	21
Groente en vroege aardappelen (incl. leegland en groenbemesting)	19	21	16
Akkerbouw en grasland	21	16	29
Verhuurd aan derden <sup>1)</sup>	39	49	24
Erf, blijvende paden, water, enz.	44	55	27
Totaalkadastraal	331	372	267
Waarvan: eigendom	212	289	94
gepacht	119	83	173
Aantal ondernemers per bedrijf	1,13	1,17	1,07
arbeid van de ondernemer(s)	1,16	1,22	1,06
arbeid van gezinsleden	0,53	0,54	0,52
arbeid van vast personeel	0,35	0,55	0,03
arbeid van los personeel	0,32	0,43	0,17
totale arbeidsbezetting	2,36	2,74	1,78
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	72	64	89

In man-  
jaren

- 1) Deze oppervlakte is grotendeels verhuurd aan bloembollenkwekers die deel uitmaken van het universum van dit rentabiliteitsonderzoek. Hierdoor kunnen dubbeltellingen ontstaan als gevolg waarvan de vermelde kadastrale oppervlakte te hoog zou worden voorgesteld. Door gebrek aan gegevens konden eventuele correcties echter niet worden doorgevoerd.

OVERZICHT VAN DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1959  
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

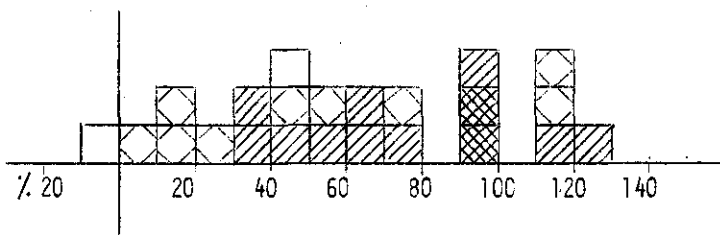
	Totaal	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofdsorten	minder dan 50% hoofdsorten
Aantal bedrijven	38	23	15
Omzet in %	100	75	25
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	77000	94000	52000
<u>Kosten</u>			
Afschrijvingen	1200	1500	800
Huren en pacht	1300	1200	1600
Rente	2700	3500	1600
Arbeid betaald personeel	3200	4700	900
Idem ondernemers en gezinsleden	8100	8600	7400
Materialen	3900	4500	2700
Diensten v. derden en overige kosten	3800	4500	2600
Totaal	24200	28500	17600
<u>Opbrengsten</u>			
Bloembollen (verkopen % inkopen)	29500	37100	17900
Aanwas plantopstand	5600	7300	2900
Overige opbrengsten (contractteelt en andere werkzaamheden voor derden, huren, enz.)	3600	3400	3900
Totaal	38700	47800	24700
Netto-overschot	14500	19300	7100
<u>Kengetallen</u>			
<u>Netto-overschot</u>			
per f.100,- kosten	60	68	40
per m <sup>2</sup> bollenteelt 1)	10	12	6
per f.100,- gemiddeld geïnv.vermogen	19	21	14
per manjaar arbeidsbezetting	6200	7100	4000
Arbeidsinkomen per manjaar	11000	12000	8700
Gezinsinkomen per ondernemer	22000	26300	14800

1) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

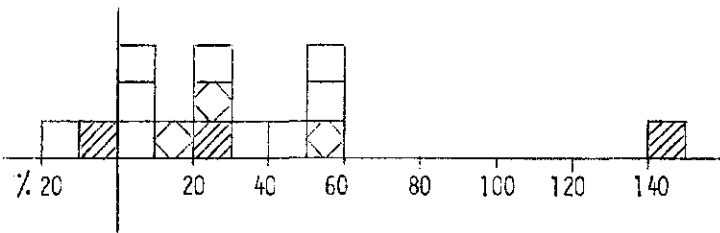
SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN  
MET AANDUIDING VAN DE GROOTTEKLASSE PER BEDRIJF

(elk vakje stelt een bedrijf voor)

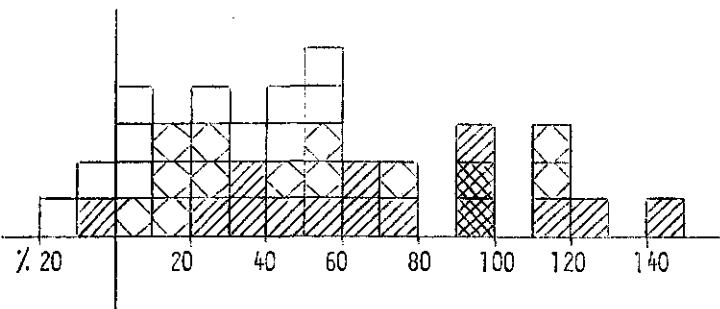
Meer dan 50% hoofdsoorten  
(23 bedrijven)



Minder dan 50% hoofdsoorten  
(15 bedrijven)



Alle bedrijven tezamen  
(38 bedrijven)



- kosten < f.15000,- per bedrijf
- kosten f.15000,- - f.25000,- per bedrijf
- kosten f.25000,- - f.50000,- per bedrijf
- kosten > f.50000,- per bedrijf

Netto-overschot per f.100,- kosten

OVERZICHT VAN HET GEZINSINKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1959  
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Totaal	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofdsoorten	minder dan 50% hoofdsoorten
Aantal bedrijven	38	23	15
Aantal ondernemers	43	27	16
Netto-overschot	12800	16500	6600
Handenarbeid ondernemer	5300	5300	5200
Rente meer berekend dan betaald	2000	2500	1200
Inkomen van de ondernemer uit het bedrijf	20100	24300	13000
Handenarbeid gezinsleden	1900	2000	1800
Gezinsinkomen uit het bedrijf	22000	26300	14800

Anna-Paulowna/Breezand

Bijlage 10

DE SAMENSTELLING VAN DE TOTALE HYACINTEN-, TULPEN- EN NARCISSENKRAAM  
OPPLANT NAJAAR 1959

Hyacinten		Tulpen		Narcissen	
Groep	%	Groep	%	Groep	%
Enkel rood en rose	50	Darwin	33	Trompet	59
Enkel blauw	23	Triumph	19	Grootkronige	30
Enkel wit	20	Enkele late	10	Dubbele	4
Enkel geel	4	Parkiet	8	Poëticus	3
Enkel paars	1	Darwin-hybride	7	Kleinkronige	1
Diversen	2	Mendel	4	Tazetta	1
		Botanische	4	Diversen	2
		Enkele vroege	3		
		Dubbele late	3		
		Breeder	3		
		Leliebloemige	3		
		Dubbele vroege	1		
		Rembrandt	1		
		Cottage	1		
		Diversen	0		
	100		100		100
Totaal in %	12		54		34

ALGEMENE TOELICHTING

A. Begrippen en kengetallen

1. Het netto-overschot

Het economische resultaat wordt tot uitdrukking gebracht door middel van het begrip netto-overschot. Het wordt gevormd door het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. De wijze van berekening van opbrengsten en kosten is elders in deze bijlage toegelicht. Op deze plaats volstaan wij met te vermelden, dat in de kosten geen bedrag is opgenomen als vergoeding voor de functie van leiding en toezicht van de ondernemer. Daar dit kostenelement derhalve nog in het netto-overschot aanwezig is, mag dit laatste niet zonder meer worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

Netto-overschot gemiddeld per bedrijf

De kosten, de opbrengsten en het netto-overschot zijn voor elke onderscheiden groep van bedrijven in een gemiddeld bedrag per bedrijf weergegeven. Behalve in absolute bedragen per bedrijf is het netto-overschot - ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere typen en takken van bedrijf - vervolgens door middel van de volgende verhoudingsgetallen tot uitdrukking gebracht.

Netto-overschot per f.100,- kosten

Dit kengetal is berekend door het totale netto-overschot per groep van bedrijven te delen door 1. % van de kosten van die bedrijven (gewogen gemiddelde).

Netto-overschot per eenheid produktiefactor

Het netto-overschot is vervolgens betrokken op de produktiefactoren grond, kapitaal en arbeid, factoren uit welker samenwerking het resultaat in feite is ontstaan.

Daar de vraag in welke mate de produktiefactoren tot het bereiken van het resultaat hebben bijgedragen - door de onoplosbaarheid van dit probleem - niet kan worden beantwoord, is het netto-overschot ten volle met elk van de genoemde produktiefactoren in verband gebracht. Het netto-overschot is bij deze voorstellingswijze derhalve beurtelings aan één produktiefactor toegerekend. In dit verband onderscheiden wij de volgende kengetallen.

a. Netto-overschot per  $rr^2$  bollenteelt

Voor de berekening hiervan is het netto-overschot gedeeld door de oppervlakte van de bollenteelt (inclusief contractteelt voor derden) per de aanvang van het teeltjaar 1959.

b. Netto-overschot per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen

Met "gemiddeld geïnvesteerd vermogen" is bedoeld het vermogen dat - op basis van de huidige bedrijfsgrootte en prijzen der produktiemiddelen - tijdens de levensduur van het bedrijf gemiddeld is geïnvesteerd. Het is bepaald door optelling van:

1. de verkoopwaarde van de grond;
2. de plantgoedwaarde van de bollenkraam;
3. 60% van de vervangingswaarde van de overige duurzame produktiemiddelen;
4. de normale behoefte aan vlottende middelen.

De sub 2 vermelde kraamwaarde is berekend op basis van per de aanvang van het teeltjaar geldende plantgoedprijzen der onderscheiden soorten en variëteiten. Hierbij is uitgegaan van plantgoed van normale samenstelling.

Uitdrukkelijk zij vermeld, dat met de waarde van teeltvergunningen voor deze vermogenstatatie geen rekening is gehouden.

c. Netto-overschot per manjaar arbeidsbezetting

Voor de berekening van dit kengetal is het netto-overschot gedeeld door de - tot volwaardige arbeidskrachten herleide en in manjaren uitgedrukte - arbeidsbezetting.

2. Het inkomen

Het arbeidsinkomen per manjaar

Van het inkomen per produktiefactor is alleen het arbeidsinkomen - per manjaar arbeidsbezetting - tot uitdrukking gebracht.

Onder het arbeidsinkomen is verstaan het bedrag dat door hen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, als inkomen is ontvangen. Het is berekend door het netto-overschot te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren wordt het bedrag gevonden dat gemiddeld per manjaar als inkomen werd verkregen.

Het gezinsinkomen per ondernemer

Tenslotte is berekend, welk bedrag uit de bedrijfsexploitatie aan de ondernemer in totaal ten deel viel. Het gezinsinkomen per ondernemer is opgebouwd uit het netto-overschot en uit de als kosten opgenomen beloning voor de handenarbeid van de ondernemer(s) en de gezinsleden, alsmede uit de rentevergoeding voor het door de ondernemer(s) geïnvesteerde eigen vermogen. Het op deze wijze berekende totale inkomen is vervolgens gedeeld door het aantal ondernemers van die bedrijven.



## B. De wijze van berekening

### I. De kosten

#### a. De gewaardeerde kosten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in, dat de berekening van rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de vervangingswaarde en dat ook kosten, welke niet tevens uitgaven zijn (handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen vermogen e.d.) in de berekening zijn opgenomen.

Voor de bepaling van deze kosten zijn aanvullende gegevens op het bedrijf verzameld.

#### Rente en afschrijving

De berekening van de rente had plaats op basis van 4% over het, eerder in deze bijlage omschreven vermogen. De afschrijvingen der onderscheiden duurzame produktiemiddelen zijn vastgesteld op grond van bij het L.E.I. bestaande inzichten met betrekking tot de economische levensduur van die objecten.

#### Arbeid van ondernemer en gezinsleden

Als vergoeding voor de arbeid, welke door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is alleen de handenarbeid in rekening gebracht. Voor een waardering van de kosten, welke voor leiding en toezicht door de ondernemer waren in te calculeren, ontbreken namelijk de daartoe benodigde normatieve gegevens.

De kosten van de handenarbeid zijn berekend op basis van een taxatie van de door de ondernemer en zijn gezinsleden verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (inclusief sociale lasten) volgens de collectieve arbeidsovereenkomst voor volwassen mannelijke en vrouwelijke arbeiders en jeugdigen.

#### b. De betaalde kosten

De betaalde kosten over 1959 waren ten tijde van het onderzoek nog niet bekend. Deze moesten derhalve worden begroot.

Voor deze begroting is gebruik gemaakt van taxaties door de deelnemers aan het onderzoek. Niet inachtneming van eventuele capaciteitsmutaties zijn de betaalde kosten overigens getoetst aan de opgaven, welke terzake van de betaalde kosten over 1958 van de administratiekantoren van de deelnemende bedrijven zijn verkregen.

### II. De opbrengsten

De bedragen welke als opbrengst van bloembollen zijn vermeld, hebben betrekking op:

1. de opbrengsten uit verkopen onder aftrek van inkopen;
2. de mutaties in de waarde van de bloembollenkraam,
3. overige opbrengsten.

Ad 1. De verkopen bevatten opbrengsten van eigen oogst, dus voornamelijk leverbare partijen en overigens plantgoed (eventueel van opgeruimde partijen), doch kunnen ook opbrengsten van ingekochte partijen bevatten. De inkopen, welke hierop in mindering zijn gebracht, hebben grotendeels betrekking op aankopen van plantgoed voor de kwekerij, doch bevatten eventueel ook - zoals reeds gezegd - voor doorverkoop bestemde bloembollen.

De verkopen zijn netto de kortingen voor de surplusregeling, alsmede de vakheffing zijn derhalve in mindering gebracht.

Bij de vaststelling van de verkopen is rekening gehouden met de aan het begin en aan het eind van het teeltjaar nog voorradige gladioleknollen e.d.

De verkopen en de inkopen zijn ontleend aan de boeken en de bescheiden van de kwekers, die speciaal voor deze voorlopige berekening in het voorjaar van 1960 zijn bezocht.

Ad 2. Mutaties in de waarde van de bloembollenkraam kunnen zowel door kwantitatieve oorzaken (b.v. uitbreiding) en kwalitatieve oorzaken (b.v. kraamverbetering) als door prijswijzigingen zijn ontstaan.

Voor de resultatenberekening zijn alleen de beide eerstgenoemde factoren in aanmerking genomen. Prijsveranderingen zijn hiervoor derhalve buiten beschouwing gelaten.

Ad 3. In de "overige" opbrengsten zijn begrepen contractteelt en andere werkzaamheden voor derden, bloemenverkoop, verhuur, enz.